

Trafikutskottets betänkande

1980/81:2

om utbildning av piloter för den civila luftfarten m. m. (prop. 1980/81:6)

Propositionen

I proposition 1980/81:6 föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) riksdagen att godkänna de av föredragande departementschefen förordade riktlinjerna för utbildning av piloter för den civila luftfarten.

I propositionen föreslås att en civil pilotutbildning inrättas. Avsikten med den nya utbildningen är att flygvapnet skall få behålla sina piloter samtidigt som främst SAS behov av svenska piloter tillgodoses.

Huvuddelen av den civila pilotutbildningen kommer att lokaliseras till Ljunghed.

En del av den besparing som flygvapnet gör genom tillkomsten av en civil pilotutbildning bör användas för att finansiera verksamheten. Mot den bakgrunden är det enligt propositionen naturligt att chefen för flygvapnet blir huvudman för den grundläggande delen av utbildningen. SAS är för sin del berett att svara för den bolagsanpassade delen av utbildningen. En organisationskommitté tillsätts med uppgift att svara för den närmare planläggningen av utbildningen.

Utbildningen bör påbörjas snarast möjligt.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 1980

I motion 1979/80:908 av Ing-Marie Hansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen hos regeringen begär

1. att även analyser av regionalpolitiska aspekter, säkerhetsfrågor och ekonomiska konsekvenser vägs in vid förslag till lokalisering av den civila pilotutbildningen,

2. att en förläggning till Gävle/Sandviken provas på samma sätt som övriga orter i utredningen.

I motion 1979/80:917 av Anita Persson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att den civila pilotutbildningen förläggs till Nyköping/Skavsta (f. d. F 11).

I motion 1979/80:922 av Roland Sundgren m. fl. (s, m, c, fp, vpk) yrkas att riksdagen beslutar en lokalisering av den föreslagna trafikflygarskolan till F 1 (Hässlö) Västerås i sin helhet eller lämpliga delar därav.

I motion 1979/80:1014 av Bernt Ekinge (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), beträffande den föreslagna civilpilotskolan att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen [1979/80:1013 har]anförts om angelägenheten av att denna skola lokaliseras till Nyköping.

I motion 1979/80:1346 av Bernt Nilsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att, när beslutet om civilpilotutbildningen tas, denna skall förläggas till Kalmar.

Motioner väckta med anledning av proposition 1980/81:6

I motion 1980/81:16 av Bernt Nilsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att skede C 1 och C 2 av den civila pilotutbildningen förläggas till Kalmar.

I motion 1980/81:31 av Holger Bergman m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sägs om långsiktig planering av den civila pilotutbildningen, möjlig förläggning av pilotskolans C 2-utbildning och frågan om lokalisering av en permanent central flyglärarutbildning.

I motion 1980/81:32 av Ing-Marie Hansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen – med avslag på propositionen i motsvarande del – beslutar att den civila pilotutbildningen förläggas till Gävle/Sandviken.

Yttrande

I ärendet har yttrande avgivits av arbetsmarknadsutskottet (AU 1980/81:4 y). Se bilaga till detta betänkande.

Utskottet

I propositionen föreslås riktlinjer för utbildning av piloter för den civila luftfarten. Innebörden av dessa riktlinjer är i huvudsak att chefen för flygvapnet ges i uppdrag att genomföra en grundläggande civil pilotutbildning. Denna utbildning skall motsvara kraven på B-certifikat för tvåmotoriga flygeplan och IFR-bevis (dvs. tillstånd att flyga enligt instrumentflygreglerna). Teoriutbildningen skall anpassas till att motsvara kraven för D-certifikat.

Det huvudsakliga skälet för att staten nu skall engagera sig i en civil pilotutbildning är enligt propositionen de samhällsekonomiska vinster som kan uppnås genom att flygvapnet får behålla de militärt utbildade piloterna, vilka eljest skulle söka anställning vid SAS. I detta sammanhang omtalas i propositionen att kostnaderna för att utbilda en pilot för flygplan 37 Viggen är ca 4 milj. kr. exkl. kapitalkostnader, vilket bör jämföras med ca 0,5 milj. kr. för en civilt utbildad pilot enligt föreliggande förslag. En fortsatt avtappning av militära piloter skulle förorsaka mycket allvarliga konsekven-

ser för flygvapnet vilket inte kan accepteras, uttalar kommunikationsministern.

I propositionen omtalas också att frågan om en permanent central utbildning av flyglärare kommer att utredas.

Den skisserade civila pilotutbildningen är indelad i s. k. skeden. Under de första 4 månaderna, skede A, ges utbildning för A-certifikat. Under skede B, som omfattar 8 månader, ges resterande enmotorutbildning. Skede C innefattar tvåmotorutbildning och har delats upp i ett C₁-skede om 1,5 månader och ett C₂-skede om 4,5 månader. C₁-skedet omfattar den tvåmotorutbildning och resterande övriga utbildning som behövs för att erhålla B-certifikat jämte IFR-bevis. Skede C₂ syftar till att ge eleven flygerfarenhet under bolagsanpassade former.

Den utbildning som chefen för flygvapnet föreslås få i uppdrag att genomföra omfattar skedena A, B och C₁. Utbildningen inordnas i flygvapnets organisation och organiseras som en central enhet, administrativt knuten till krigsflygskolan i Ljungbyhed. Enligt propositionen skall utbildningen t. v. finansieras genom en del av den besparing som chefen för flygvapnet gör på grund av minskad avgång av piloter från flygvapnet.

Skede C₂ – den bolagsanpassade utbildningen – skall enligt propositionen genomföras och finansieras av SAS. I den mån andra flygbolag vill utnyttja denna utbildningsmöjlighet bör det enligt propositionen inte föreligga några hinder om berörda bolag lämnar skäligena bidrag till täckande av SAS kostnader.

En särskild organisationskommitté avses bli tillsatt. En av kommitténs uppgifter blir att klargöra förutsättningarna och möjligheterna att samordna utbildningen i skedena C₁ och C₂. Härvid bör undersökas möjligheterna att förlägga denna del av utbildningen till annan ort än Ljungbyhed.

Frågor kring *lokaliseringen* av den föreslagna civila pilotutbildningen tas upp i de tre motioner som har väckts med anledning av propositionen. Utskottet behandlar i detta sammanhang också fem motioner från allmänna motionstiden 1980. Även sistnämnda motioner innehåller olika förslag i lokaliseringsfrågan, varvid motionärerna har utgått från det utredningsförslag, pilotutbildningsutredningens betänkande (Ds K 1979:5) Rekrytering och utbildning av flygförare till den civila luftfarten, som ligger till grund för propositionen.

Lokaliseringsfrågan behandlas också i arbetsmarknadsutskottets yttrande AU 1980/81:4 y.

De lokaliseringsalternativ som pilotutbildningsutredningen studerade närmare var dels flygvapnets flygplatser i Västerås (F 1), Ljungbyhed (F 5), Nyköping (F 11) och Kalmar (F 12), dels flygplatserna i Linköping (Saab), Borlänge (Romme) och Gävle/Sandviken (Rörberg). Utredningen fann endast anledning att redovisa kostnadsberäkningar för alternativet Ljungbyhed. I propositionen har kostnadsuppskattningar gjorts även för alternativen

Kalmar och Nyköping. Syftet med dessa beräkningar har, enligt vad som anförs i propositionen (s. 15), i mindre utsträckning varit att visa totalkostnaden för utbildningen utan snarare att göra en så långt möjligt rättvisande jämförelse mellan olika lokaliseringsalternativ.

Regional- och sysselsättningspolitiska överväganden redovisas också i propositionen, varvid kommunikationsministern uttalar att han inte har funnit att någon av de nämnda orterna har en sämre situation än de andra, "varför det av regional- och sysselsättningspolitiska skäl inte finns något avgörande skäl att prioritera någon av orterna" (s. 16). I detta sammanhang anför kommunikationsministern också att det ur utbildningspolitisk synvinkel vore att föredra en lokalisering som medger en nära samverkan mellan pilotutbildningen och en högskoleenhet. Större vikt måste emellertid enligt hans mening läggas vid möjligheterna att utnyttja redan befintliga resurser effektivt.

I motion 1980/81:32 (s) föreslås att riksdagen – med avslag på propositionen i motsvarande del – skall besluta att utbildningen förläggs till *Gävle/Sandviken*. Motionärerna anser sammanfattningsvis "att Gävle/Sandviken har de långsiktigt viktiga grundförutsättningarna i form av ett fritt luftrum och ur utbildningspolitisk synpunkt genom samordning med högskolan". De åberopar också regional- och sysselsättningspolitiska skäl. Samma motionärer har i den under allmänna motionstiden väckta motion 1979/80:908 föreslagit att riksdagen skall hos regeringen begära dels att även analyser av regionalpolitiska aspekter, säkerhetsfrågor och ekonomiska konsekvenser vägs in vid förslag till lokalisering av den civila pilotutbildningen, dels att en förläggning till Gävle/Sandviken prövas på samma sätt som övriga orter i utredningen.

Förslag om att utbildningen skall lokaliseras till *Västerås* återfinns i den under allmänna motionstiden väckta motion 1979/80:922 (s, m, c, fp, vpk). Motionärerna åberopar bl. a. luftrumsförhållandena, väderstatistiken samt regional- och sysselsättningspolitiska skäl, särskilt mot bakgrund av den beslutade nedläggningen av F 1 den 1 januari 1983.

Samhällsekonomiska, regionalpolitiska, miljömässiga och flygsäkerhetsmässiga skäl talar för *Nyköping* anförts i motion 1979/80:917 (s) från allmänna motionstiden. Motionärerna föreslår att riksdagen beslutar förlägga den civila pilotutbildningen till Nyköping/Skafsta (f. d. F 11). I motion 1979/80:1014 (fp) föreslås (yrkande 1) – med motivering i motion 1979/80:1013 – ett riksdagsuttalande om angelägenheten av att pilotutbildningsskolan lokaliseras till Nyköping.

Enligt motion 1980/81:31 (s) är den lösning som föreslås i propositionen i alltför hög grad styrd av önskemålet att förlägga ytterligare verksamhet till krigsflygskolan i Ljungbyhed. Motionärerna synes inte motsätta sig att utbildningen nu lokaliseras till Ljungbyhed men menar att det långsiktiga utbildningsbehovet inte kommer att kunna tillgodoses inom ramen för detta alternativ. De föreslår att riksdagen skall uttala sig för att det fortsatta

planeringsarbetet för utbildningen skall innefatta förberedelser för en alternativ lokalisering. Motionärerna pekar härvid på f. d. F 11/Skafsta i Nyköping som ett "utmärkt" alternativ. Vidare föreslår de att riksdagen skall uttala sig till förmån för Nyköping/Skafsta som lämplig lokaliseringsort för dels det bolagsanpassade C₂-skedet, dels den i propositionen nämnda centrala flygläroarutbildningen. I motionen nämns också en rad andra åtgärder i syfte att utnyttja befintliga resurser vid den nu nedlagda flygflottiljen F 11 i Nyköping.

Under allmänna motionstiden föreslogs i motion 1979/80:1346 (s) att riksdagen skulle besluta om förläggning till *Kalmar* av den civila pilotutbildningen. Motionärerna efterlyste bl. a. kostnadsjämförelser mellan Kalmar och Ljungbyhed.

De beräkningar som nu presenteras i propositionen har allvarliga brister, uttalar samma motionärer i motion 1980/81:16. De anser det otillfredsställande att riksdagen skall fatta beslut på grundval av så "vaga" ekonomiska fakta som redovisas i propositionen och efterlyser kompletterande uppgifter. Motionen utmynnar i förslag om att riksdagen skall besluta att skedena C₁ och C₂ förläggs till Kalmar. Som skäl anges bl. a. tillgång till fritt luftrum, möjligheter att samutnyttja lärarfunktioner med Ljungbyhed och tillgång till högskola. Också regional- och sysselsättningspolitiska argument åberopas.

Med anledning av den kritik som i sistnämnda motion har riktats mot kostnadsberäkningarna i propositionen har utskottet berett företrädare för kommunikationsdepartementet tillfälle att inför utskottet komplettera uppgifterna.

Mot bakgrund av bl. a. de inför utskottet lämnade upplysningarna har utskottet ingen erinran mot vad som föreslås i propositionen beträffande förläggning till Ljungbyhed av skedena A och B i den föreslagna pilotutbildningen. De förslag om alternativa lokaliseringar av utbildningen som har förts fram i motionerna 1979/80:908 och 1980/81:32 (Gävle/Sandviken), 1979/80:922 (Västerås), 1979/80:917 och 1979/80:1014 (Nyköping) samt 1979/80:1346 (Kalmar) avstyrks sålunda. Också förslaget i motion 1980/81:31 om planering nu för förberedelser för en alternativ lokalisering till Nyköping avstyrks.

Vad gäller frågan om lokaliseringen av skedena C₁ och C₂ vill utskottet anföra följande.

Av det föregående har framgått att en organisationskommitté avses få i uppdrag att klarlägga förutsättningarna och möjligheterna att samordna utbildningen under dessa båda skeden och att därvid undersöka andra lokaliseringalternativ än Ljungbyhed. Vidare framgår att utbildningen under skede C₂ – det bolagsanpassade skedet – avses bli genomförd och finansierad av SAS.

Utskottet utgår från att organisationskommittén kommer att eftersträva

en lokalisering till Sverige av utbildningen under skede C₂. I motion 1980/81:16 anföras olika argument – inte minst av regional- och sysselsättningspolitisk art – som talar för en lokalisering till Kalmar av såväl detta skede som skede C₁. Utskottet kan inte ställa sig bakom motionärernas förslag att riksdagen *nu* skall fatta beslut om förläggning till Kalmar av utbildningen under dessa båda skeden. Däremot anser utskottet att det från trafik- och utbildningsmässiga synpunkter kan anföras starka skäl att förlägga denna del av utbildningen till Kalmar. Utskottet räknar dock med att hithörande frågor kommer att analyseras ingående av organisationskommittén under dess arbete. Utskottet föreslår att riksdagen gör ett uttalande av denna innebörd.

Av vad utskottet nyss anfört följer att utskottet avstyrker förslaget i motion 1980/81:31 om ett uttalande till förmån för Nyköping som lämplig lokaliseringsort för utbildningen under skede C₂.

Motion 1980/81:31 innehåller också ett förslag att riksdagen skall uttala att en permanent central *flyglärarytbildning* bör lokaliseras till Nyköping. Utskottet finner det inte lämpligt att föreslå riksdagen att göra något uttalande i denna lokaliseringsfråga innan det i propositionen aviserade utredningsarbetet har slutförts. Mot denna bakgrund avstyrks motion 1980/81:31 i här aktuell del.

Vad som i övrigt föreslås i propositionen om riktlinjer för utbildning av piloter för den civila luftfarten föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Yttrandet från arbetsmarknadsutskottet ger inte trafikutskottet anledning till något uttalande i de regional- och sysselsättningspolitiska frågorna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lokalisering av skedena A och B i en civil pilotutbildning*
att riksdagen med bifall till proposition 1980/81:6 i ifrågavarande del
 - a) avslår motionerna 1979/80:908 och 1980/81:32 (Gävle/Sandviken),
 - b) avslår motion 1979/80:922 (Västerås),
 - c) avslår motion 1979/80:917, motion 1979/80:1014 yrkande 1 och motion 1980/81:31 i ifrågavarande del (Nyköping),
 - d) avslår motion 1979/80:1346 (Kalmar),
2. beträffande *lokalisering av skedena C₁ och C₂ i en civil pilotutbildning*
att riksdagen

- a) med anledning av proposition 1980/81:6 i ifrågavarande del och motion 1980/81:16 (Kalmar) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.
- b) avslår motion 1980/81:31 i ifrågavarande del (Nyköping).
3. beträffande *riktlinjer i övrigt för utbildning av piloter för den civila luftfarten*
att riksdagen bifaller proposition 1980/81:6 i ifrågavarande del,
4. beträffande *lokalisering av en central flyglärarutbildning*
att riksdagen avslår motion 1980/81:31 i ifrågavarande del (Nyköping).

Stockholm den 11 november 1980

På trafikutskottets vägnar
BERTIL ZACHRISSON

Närvarande: Bertil Zachrisson (s), Bertil Jonasson (c), Essen Lindahl (s), Rolf Sellgren (fp), Nils Hjorth (s), Wiggo Komstedt (m), Kurt Hugosson (s), Rune Torwald (c), Anna Wohlin-Andersson (c), Ove Karlsson (s), Eric Rejdnell (fp), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Margit Sandéhn (s) och Berit Mohlin-Erbeus (m).

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1980/81:4 y

om lokaliseringen av den civila pilotutbildningen (prop. 1980/81:6)

Till trafikutskottet

Sedan trafikutskottet den 6 november 1980 – med ändring av ett tidigare beslut i motsatt riktning – berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att inkomma med yttrande över proposition 1980/81:6 om utbildning av piloter för den civila luftfarten m. m. jämte motionerna 1979/80:908, 1979/80:917, 1979/80:922, 1979/80:1014 yrkande 1, 1979/80:1346, 1980/81:16, 1980/81:31 och 1980/81:32 har utskottet beslutat avge följande yttrande.

Sammanfattning

I propositionen föreslås att en civil pilotutbildning skall inrättas och att huvuddelen av denna skall förläggas till Ljunghed. Arbetsmarknadsutskottet, som prövat förslaget från i första hand regionalpolitiska utgångspunkter, godtar regeringens förslag och avstyrker samtliga motioner med alternativa yrkanden om lokalisering.

Efter den grundläggande utbildningen som föreslås få chefen för flygvapnet såsom huvudman planeras ett bolagsanpassat utbildningsavsnitt som skall tas om hand av SAS. För denna del av utbildningen, som planeras bli samordnad inom Skandinavien, finns inte något förslag om förläggning till viss ort. Frågan skall övervägas vidare i en organisationskommitté som även skall bedöma samordningen med den senare delen av grundutbildningen. I ett par motioner yrkas att riksdagen nu skall göra uttalande till förmån för Nyköping resp. Kalmar. Enligt utskottets mening saknas tillräckligt underlag för att i dag göra sådana ortsprioriteringar. Även dessa motionsyrkanden avstyrks därför.

Lokaliseringen av pilotutbildningen

I den aktuella propositionen föreslås att en civil pilotutbildning inrättas. Som skäl härför anför de samhällsekonomiska vinster som kan uppnås genom att flygvapnet får behålla de militärt utbildade piloterna samtidigt som behovet hos främst SAS av svenska piloter tillgodoses.

Den skisserade civila pilotutbildningen är indelad i följande s. k. skeden:

Skede	Antal månader	Innehåll
A	4	A-certifikat
B	8	Resterande enmotorutbildning
C 1	1,5	Tvåmotorutbildning + B-certifikat + instrumentflygning (IFR)
C 2	4,5	Bolagsanpassad erfarenhetsutbildning

Den sammanlagda utbildningstiden blir således 18 månader.

Chefen för flygvapnet föreslås få i uppdrag att genomföra skedena A, B och C 1. Denna del av utbildningen skall inordnas i flygvapnets organisation och organiseras som en central enhet administrativt knuten till krigsflygskolan i Ljungbyhed. Utredningen har med utgångspunkt i en något större utbildningsvolym än propositionens förslag beräknat att ca 70 personer kommer att sysselsättas vid skolan. Skede C 2 skall enligt propositionen genomföras och finansieras av SAS, som alltså blir huvudman för den delen av utbildningen.

En särskild organisationskommitté skall tillsättas för att bl. a. klarlägga förutsättningarna och möjligheterna att samordna utbildningen i skedena C 1 och C 2. Meningen är att kommittén därvid även skall undersöka möjligheterna att förlägga denna del av utbildningen till annan ort än Ljungbyhed.

Till grund för propositionens förslag ligger ett betänkande av pilotutbildningsutredningen kallat Rekrytering och utbildning av flygförare till den civila luftfarten (Ds K 1979:5). En viktig uppgift för utredningen var att bedöma lokaliseringsfrågor. Utredningen har därvid studerat flygvapnets flygplatser i Västerås (F 1), Ljungbyhed (F 5), Nyköping (F 11) och Kalmar (F 12). De militära förbanden vid F 11 (Nyköping) och F 12 (Kalmar) skall enligt planerna vara nedlagda den 1 juli i år. Även förbandet F 1 (Västerås) kommer att läggas ned. Utredningen har också studerat möjligheterna att förlägga den civila pilotutbildningen till flygplatserna i Linköping, Borlänge och Gävle/Sandviken.

Som tidigare nämnts föreslås i propositionen att huvuddelen av utbildningen (skedena A–C) skall förläggas till Ljungbyhed. Som skäl härför anføres bl. a. att en sådan lösning är den billigaste och mest effektiva inte bara för den civila pilotutbildningen utan också för samhället som helhet.

I motionerna som huvudsakligen behandlar lokaliseringsfrågan förs fram olika alternativ. Förslagen avser Kalmar, Nyköping, Västerås och Gävle/Sandviken.

I propositionen har som komplettering av den kostnadsberäkning utredningen redovisar för Ljungbyhedsalternativet gjorts kalkyler för en förlägg-

ning till Kalmar resp. Nyköping.

Kostnadsberäkningen innebär följande (milj. kr.)

	Investerings- kostnader	Årliga drift- och kapitalkostnader
Ljungbyhed (Klippan)	10	29
Kalmar	25	31,5
Nyköping	42	33

I propositionen understryks att beräkningarna är behäftade med viss osäkerhet. Kritik har också riktats mot dessa i flera av motionerna.

På den korta tid som stått utskottet till buds har det inte varit möjligt att göra en självständig bedömning av kalkylernas riktighet eller en beräkning av kostnaderna vid en lokalisering till andra orter som aktualiserats i motionerna. Med hänsyn till den osäkerhet som uppenbarligen vidlåder beräkningarna kan möjligen den slutsatsen dras att de direkta kostnaderna inte på ett avgörande sätt skiljer sig mellan de olika alternativen. Visst försteg i kostnadshänseende torde dock Ljungbyhed ha. Mot bakgrund av ovanstående bedömningar får de regionalpolitiska synpunkterna anses ha ökad tyngd vid det slutliga ställningstagandet till var utbildningen skall förläggas.

Utskottet redovisar i det följande vissa data om befolkning och sysselsättning. Med hänsyn till att kostnadsberäkningar endast utförts för Ljungbyhed (Klippans kommun), Kalmar och Nyköping har utskottet ansett sig böra begränsa sin redovisning till dessa orter. Utskottet vill emellertid anmärka att det även för andra orter som aktualiserats i sammanhanget, exempelvis Gävle/Sandviken, kan anföras starka skäl från rent regionalpolitiska utgångspunkter för en förläggning dit.

Befolkningsutvecklingen i de tre kommuner som utskottet närmare prövar framgår av följande uppställning.

Kommun	Befolkning			Index 1970 = 100	
	1970	1975	1979	1979	1985
Klippan	16 256	16 263	16 639	102	103
Kalmar	52 496	52 385	52 657	100	103
Nyköping	57 739	62 561	63 918	111	107

Av prognosen framgår att man räknar med en negativ utveckling fram till år 1985 i Nyköping.

Arbetslösheten var under år 1979 i Kalmar och Klippan lägre än riksgenomsnittet medan den i Nyköping var något högre.

Andelen yrkesverksamma i åldern 16-64 år enligt länsstyrelsernas prognos för år 1980 redovisas i följande sammanställning.

Förvärvsfrekvens 1980 (%)

<i>Kommun</i>	<i>Totalt</i>	<i>Därav kvinnor</i>
Klippan	74,2	64,6
Kalmar	75,1	68,3
Nyköping	73,7	64,7

Av sammanställningen framgår att Kalmar uppvisat något högre förvärvsfrekvenser än de båda övriga kommunerna. Siffrorna för riket är 74,6 resp. 67,2 %.

När det gäller andelen statligt anställda kan det noteras att såväl Kalmar län som Södermanlands län ligger klart under riksgenomsnittet.

De bedömningar av ortsvalet som från regionalpolitiska utgångspunkter kan göras på grund av bl. a. det redovisade materialet ger inte någon klar indikation på att en av de aktuella orterna är att föredra framför de andra. Utskottet kan alltså dela bedömningen i propositionen att det från den sagda utgångspunkten inte finns något avgörande skäl att prioritera någon av de aktuella tre orterna. Mot denna bakgrund och vad i övrigt anförts om skälen för Ljungbyhed anser sig utskottet kunna godta propositionens förslag i fråga om lokaliseringen av den grundläggande utbildningen.

Frågan om förläggning av den del av utbildningen som är bolagsanpassad (C 2) och möjligen också av utbildningen under skede C 1 tas upp i ett par motioner.

I motion 31 pläderar Holger Bergman m. fl. (s) för att denna utbildning och flygläroarbildningen skall förläggas till Nyköping. Motionärerna erinrar bl. a. om de uttalanden om regionalpolitiska insatser i bl. a. Nyköpingsområdet som gjordes av statsmakterna i samband med beslutet att lägga ned F 11.

Även Kalmar förs fram i det här sammanhanget. Bernt Nilsson m. fl. (s) vill i motion 16 att riksdagen skall besluta att utbildningen under skedena C 1 och C 2 skall förläggas dit. Motionärerna erinrar om det ovan refererade uttalandet av statsmakterna – ett uttalande som också gällde Kalmar på grund av nedläggningen av F 12.

Som tidigare sagts skall en senare del av utbildningen inkl. valet av ort för densamma övervägas i en organisationskommitté. Utbildningen skall ha SAS som huvudman, och strävan är att söka samordna det bolagsanpassade skedet C 2 med utbildningen i övriga skandinaviska länder.

Redan det anförda ger vid handen att det är mindre lämpligt att riksdagen nu gör några uttalanden som kan tolkas som stöd för den ena eller andra orten. Tillräckligt material om t. ex. utbildningens organisation och samband med annan verksamhet saknas för ett sådant ställningstagande. Inte heller det av utskottet framlagda regionalpolitiska materialet är tillräckligt underlag ens för en prioritering mellan Kalmar och Nyköping. Som exempel vill utskottet peka på en sådan icke beaktad faktor när det gäller utvecklingen på sysselsättningsområdet som SSAB:s svårigheter. Det kan få en markant

negativ effekt för arbetsmarknaden i Nyköpingsregionen. I sammanhanget bör också noteras de problem som kan uppstå i Kalmar till följd av svårigheterna vid varvet där. Det får förutsättas att såväl Kalmar som Nyköping kommer att omfattas av organisationskommitténs överväganden, men självfallet kan även andra orter komma i fråga i det sammanhanget.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet propositionens förslag om lokalisering av den grundläggande utbildningen till Ljungbyhed och avstyrker motionernas ändringsförslag i motsvarande delar. Utskottet avstyrker också att riksdagen nu skall uttala sig om prioriteringen mellan olika orter när det gäller den bolagsanpassade delen av utbildningen.

Stockholm den 11 november 1980

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

ELVER JONSSON

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Anna-Greta Leijon (s), Arne Fransson (c), Erik Johansson (s), Bernt Nilsson (s), Sten Svensson (m), Frida Berglund (s), Pär Granstedt (c), Lars Ulander (s), Anders Högmark (m), Margit Odelsparr (c), Marianne Ståhlberg (s), Eva Winther (fp), Nils-Olof Grönhaugen (s) och Görel Bohlin (m).

Särskilt yttrande

Bernt Nilsson (s) anför:

Enligt min uppfattning, som också redovisas i motion 1980/81:16, är propositionen behäftad med uppenbara och allvarliga brister. Bl. a. har inte beaktats riksdagens tidigare utfästelser beträffande kompensation för bortfallet av sysselsättningstillfällena till följd av nedläggningen av flygflottiljerna i Kalmar och Nyköping. Enligt min mening borde detta förhållande ha kommit till ett mer bestämt uttryck i utskottets yttrande. Det bör tilläggas att Kalmar län har den i särklass lägsta andelen statligt anställda i förhållande till andra län. Dessutom har utlokaliseringsetapperna från åren 1971 och 1973 inte fullföljts i beslutad omfattning beträffande Kalmar län.

En annan svaghet i propositionen är de kostnadsberäkningar som redovisas beträffande en förläggning av den föreslagna utbildningen till Ljungbyhed, Kalmar resp. Nyköping. Redovisning av hur siffrorna tagits fram saknas. Det kan nämnas att Kalmar kommun påtalat att investeringar där i jämförelse med Ljungbyhed inte kan innebära en kostnadsdifferens av den storleksordning som redovisas i propositionen. Mot denna bakgrund anser jag att det är olyckligt att utskottet i sitt yttrande anför att Ljungbyhed torde ha visst försteg i kostnadshänseende.